

ZRAŇUJÚCA LÁSKA

izba číslo 208 bola ošumelá ako izba v tretotriednom hoteli. Bola na konci matne osvetlenej slepej

chodby vedľa nedbalo otvorenej komory plnej metiel, vozíkov, vysávačov, špinavej postelnej bielizne. Steny mali žltkastú farbu a nad manželskou posteľou visela Pompejská Madona; medzi kĺncom a trojuholníkovým háčikom, ktorý držal obraz v ráme, bola zastoknutá suchá olivová vetvička. Vybavenie v kúpeľni, ktoré vzhľadom na to, ako sa hotel tváril, malo byť zabalené, bolo špinavé, akoby ho niekto práve použil. Smetný kôš bol plný. Cez úzky priestor medzi posteľou sa dalo dostať k oknu.

FER som hodila do koša, že uvieť: prirodzene, malo výhľad do vnútorného dvora. Všimla som si, že už nepôj. Na kôš som sa pokúsila zatelefonovať. Posadla som sa na posteľ a vyhýbala som pohľadom do zrkadla na stene oproti. Telefón som nechala zvyzvíňať, ako Filippo nedvihal. Prehrabala som sa v plastovom vrecu do ktorého som nahádzala veci z matkinho kufra, a vytiahla som saténový župan slonovinovo farby a krátke modré šaty. Šaty, tak narychlo hodené do vreca, som pokrčila. Rozložila som ich na posteli, hladila dľaňami. Potom som si zobrala župan a zašla som do kúpeľne. Dlhو som nechala tiecť vodu, kým som doň vošla. S uspokojením som si uvedomila, že som schopná ovládnuť potrebu ponáhľať sa. Oddelila som sa sama od seba: žena, ktorá chce byť vystrelená ako šíp, s otvorenými očami a nezaujato pozorovala

žena pod sprchou. S tým som sa rozhodla a našla som tým spôsobom, že každý pohyb patril v každom svete do termínov, ktorým som nesledovala a nikto nesledoval. Matka, keď na mňa čakali a ja som očakala nikoho. Moje sestry odišli na výlet. Otec sedel v svojom bytovom kresle a maľoval cigánky. Matka, ktorá žiadny existencializmus ako nepotrebná niekedy otravná povinnosť, bola mŕtva. Almeda som počula šúchať tvárou najmä okolo očí, s nečakanou nehou som si uvedomila, že Amaliu ma vlasne pod kožou ako horúcu tekutinu, ktorú mi tam vpíchlí v nestráženej chvíli. Kým som si utierala mokré vlasy, pozrela som sa do zrkadla, aby som sa uistila, že mi na riasach nezostala žiadna maskara. Uvidela som svoju matku, presne takú, akú ju zachytával jej občiansky preukaz, a usmiala som sa na ňu. Potom som si obliekla saténový župan a prvýkrát v živote napriek škaredej slonovinovej farbe som mala dojem, že som krásna. Bežne som zjavne vodu som pocítila rovnaké príjemné prekvapenie, ako keď som na nepríjemných miestach našla darčeky, ktoré Amalia ukryla, tváriac sa, že z neďbateľnosti zabudla na dátumy a sviatky. Držala nás v napätí, až kým sa darček náhle nedostal na nejakom všednom mieste, ktorý nemal nič spoločné s jej výnimočnou povahou. Keď nás videla šťastné, bola šťastnejšia ako my. Náhle som pochopila, že obsah jej kufra nebol určený pre ňu, ale pre mňa. A v skutočnosti som pred obchode sestier Vossiových povedala pravdu, nie lož. Aj modré šaty, ktoré na mňa čakali na posteli, boli určite mojej veľkosti. Uvedomila som si to, akoby mi to našepkával župan, ktorý som cítila na pokožke. Vložila som si ruky do vreciek s istotou, že v nich nájdem blahoželanie. A naozaj tam bolo, umiestnené tak, aby ma prekvapilo. Otvorila som obálku a prečítala som si Amaliino jednoduché písmo zdobené kučierkami, ktoré dnes už nikto nerobí: „Všetko najlepšie, Delia. Tvoja mama.“ Vzápätí som si uvedomila, že sa mi na prsty niečo nalepilo. Znova

FER

RAN

TE

PREKLAD PETER BILY

INAQUE

F E R

R A N

T E

**ELENA FERRANTE
ZRAŇUJÚCA LÁSKA
PREKLAD PETER BILÝ**

Ďakujeme vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách, vyšla aj
vďaka nášmu spojeniu s 582, s.r.o.

582

ELENA FERRANTE ZRAŇUJÚCA LÁSKA

COPYRIGHT © 1999 BY EDIZIONI E/O

TRANSLATION © PETER BILÝ 2018

REDAKCIA A KOREKTÚRY

MARTINA KUBEALAKOVÁ, AŇA OSTRIHOŇOVÁ

OBÁLKA © BARBORA ŠAJGALÍKOVÁ

SLOVAK EDITION © INAQUE 2018

ISBN 978-80-89737-88-8

ISBN E-BOOK 978-80-89737-89-5

**F E R
R A N
T E**

**INAQUE
2018**

Mojej matke

Moja matka sa utopila na moje narodeniny, v noci 23. mája, v mori pri mieste, ktoré volajú Spaccavento, pár kilometrov od Minturna.

Práve v tej oblasti sme si v lete koncom päťdesiatych rokov, keď ešte s nami žil môj otec, prenajímali izbu v sedliackom dome a všetci piati sme tam celý júl spávali na pár horúcich metroch štvorcových.

Každé ráno sme my, dievčatá, vypili surové vajce, vybrali sme sa k moru skratkou pomedzi vysoké trstie, cestičkami z udupanej hliny s pieskom a šli sme sa kúpať. V noci, počas ktorej moja matka zomrela, Rosa, už viac ako sedemdesiatročná majiteľka toho domu, počula búchanie na dvere, ale neotvorila zo strachu pred zlodejmi a vrahmi.

Matka nastúpila na vlak dva dni predtým, 21. mája, ale do Ríma nikdy nedošla. V poslednom čase ku mne chodievala aspoň raz mesačne na pár dní. Nebola som rada, že ju v byte počujem. Prebúdza sa na úsvite a podľa svojich zvyklostí vyleštila kuchyňu a obývačku od podlahy po strop. Snažila som sa, ale nedokázala som znovu zaspať: ležala som pod prikrývkami stuhnutá a s pocitom, že jej nutkavé pohyby ma menia na malé vystrašené dievčatko. Keď prišla s kávou a sadla si na okraj postele,

schúlila som sa na jednu stranu, aby sa ma ani nedotkla. Jej spoločenskosť ma obťažovala: chodila na nákupy a zoznamovala sa s predavačmi, s ktorými som za desať rokov neprehodila viac ako dve slová; po meste sa prechádzala s týmito náhodnými známymi; skamarátila sa s mojimi priateľmi a stále dookola im rozprávala príbehy zo svojho života. Dokázala som pri nej vydržať, len ak som bola zdržanlivá a neúprimná.

Pri prvom náznaku mojej nevrlosti sa vrátila do Neapola. Pozbierala si veci, poslednýkrát upratala a slúbila, že sa čoskoro vráti. Prešla som po izbách a podľa svojho vkusu som si uložila veci, ktoré mi popremiestňovala. Soľničku som vrátila do police, kde som ju mávala roky, čistiaci prostriedok som si dala do skrinky, aby som ho mala poruke, rozhádzala som poriadok v zásuvkách, nanovo som vytvorila chaos v izbe, kde som pracovala. Aj pach jej prítomnosti – vôňa, ktorá v dome vytvárala atmosféru nepokoja – po nejakom čase vyprchal ako vôňa dažďa po krátkej letnej búrke.

Často sa stávalo, že cestou ku mne nestihla vlak. Zvyčajne potom nasadla na najbližší alebo prišla o deň neskôr, ale nedokázala som si na to zvyknúť, znepokojovala som sa. Plná obáv som jej telefonovala.

Keď som konečne začula jej hlas, trochu tvrdo som jej vyčítala: ako to, že si ešte neodcestovala, prečo si mi nedala vedieť? Bez lútosti sa vyhovárala a pobavene sa pýtala, čo si asi myslím, že sa jej mohlo stať, v jej veku. „Všeličo,“ odpovedala som. Vždy som si predstavovala komplikovanú sieť nástrah, do ktorej mohla spadnúť a zmiznúť zo sveta. Keď som bola malá, trávila som čas jej neprítomnosti vyčkávaním v kuchy-

ni, za oknom. Túžila som ju zahliadnúť na konci ulice ako postavu v krištáľovej guli. Dýchala som na sklo, aby som ho zahmlila, aby som sa nemusela dívať na cestu bez nej. Ak meškala, úzkosť ma premohla natoľko, že som sa celá začala triasť. Potom som sa ukryla do komory bez okien a osvetlenia, hneď vedľa rodičovskej izby. Zavrela som dvere a v tichosti tmy som plakala. Izbička bola účinným protiliekom. Budila vo mne hrôzu, ktorá prebila strach o matkin osud. V nepreniknuteľnej tme, dusivom vzduchu nasiaknutom DDT sa mi za viečkami na pár sekúnd objavili farebné tvary, ktoré mi brali dych. „Keď sa vrátiš, zabijem ťa,“ pomyslela som si, akoby ma do komory zatvorila ona. No hneď ako som začula jej hlas v chodbe, potichu som sa odtiaľ vytratila a prešla popri nej s ľahostajným výrazom. Na komoru som si spomenula, keď som zistila, že vyrazila načas, no do cieľa nikdy nedošla.

Večer mi zavolala prvýkrát. Pokojným tónom vyhlásila, že mi nemôže nič povedať: je s ňou nejaký muž, ktorý jej v tom bráni. Potom sa rozosmiala a položila. Najskôr som z toho bola dosť zmätená. Pomyslela som si, že žartuje, a resignovane som sa rozhodla počkať na ďalší telefonát. A naozaj som strávila hodiny, dohadujúc sa sama so sebou, márne sediac pri telefóne. Až o polnoci som sa obrátila na kamaráta policajta, ktorý sa zachoval veľmi milo: povedal mi, aby som bola pokojná, slúbil, že sa o to postará. Ale noc prešla bez toho, aby sme o matke niečo zistili. Jedinou istotou bol jej odchod: vdova De Risová, osamelá žena v matkinom veku, suseda, s ktorou už pätnásť rokov striedavo vychádzala a nevychádzala, mi v telefóne

povedala, že ju odprevadila na stanicu. Kým čakala v rade na lístok, kúpila jej fľašu minerálky a časopis. Vlak bol preplnený, ale matke sa podarilo nájsť si miesto pri okne v kupé plnom vojakov na vychádzke. Rozlúčili sa, sľúbili si, že na seba dajú pozor. Ako bola oblečená? Ako zvyčajne, v šatách, ktoré nosila roky: modrá sukňa a sako, kabelka z čiernej kože, staré topánky na opätku, opotrebovaný kufrík.

O siedmej ráno mi matka zatelefonovala znovu. Napriek tomu, že som ju zasypala otázkami („Kde si? Odkiaľ telefonuješ? S kým si?“), hlasno vykrikla niekoľko obscénnych výrazov v nárečí, ktoré vyslovovala so zjavným potešením. Potom zavesila. Tie obscénnosti ma prudko stiahli do minulosti. Znovu som zavolala svojmu priateľovi a zarazila som ho zmätenou zmiešaninou taliančiny a výrazov v nárečí. Chcel vedieť, či moja matka nebola v poslednom čase nejaká skleslá. Nevedela som o tom. Priznala som, že už nie je taká ako kedysi – pokojná, láskavá. Smiala sa bez príčiny, priveľa rozprávala; ale u starších ľudí je to bežné. Môj priateľ so mnou súhlasil: len čo sa trochu oteplí, starší ľudia začnú robiť čudné veci; netreba sa znepokojovať. Naďalej som sa však trápila a chodila som po meste, prehľadávala som miesta, kde sa rada prechádzala.

Tretíkrát mi matka zavolala o desiatej večer. Zmätene mi rozprávala o mužovi, ktorý ju prenasledoval a uniesol ju zabalenú v koberci. Požiadala ma o pomoc. Prosila som ju, aby mi povedala, kde je. Zmenila tón, povedala, aby som radšej nechodila. „Zavri sa doma, nikomu neotvárať,“ prikázala mi. Ten muž chce ublížiť aj mne. Potom dodala: „Choď spať. Teraz sa idem okúpať.“ A nič viac.

Na druhý deň dvaja chlapci zahliadli jej telo vznášajúce sa na hladine pár metrov od brehu. Mala na sebe iba podprsenku. Kufor sa nenašiel. Nenašiel sa ani modrý kostým. Ani nohavičky, pančušky, topánky, kabelka s dokumentmi. Na ruke však stále mala zásnubný prsteň a obrúčku. Na ušiach náušnice, ktoré jej daroval môj otec takmer polstoročie predtým.

Videla som telo a pri pohľade na ten sinavý predmet som mala pocit, že sa ho musím zachytiť, aby neskončilo na nejakom neznámom mieste. Nebolo znásilnené. Boli na ňom len podliatiny od vlín, ktoré neboli prudké, ale napriek tomu ju celú noc udierali o skaly pri pobreží. Zdalo sa mi, že okolo očí má stopy od silného mejkapu. Dlho som sa rozpačito dívala na jej olivové nohy, na šesťdesiattriročnú ženu pôsobili nesmierne mladistvo. S rovnakým nepokojom som si všimla, že jej podprsenka je dosť iná, nie obnosená, ako zvykla nosiť. Košíčky z jemnej čipky odhaľovali bradavky. Boli spojené troma vyšívanými V, značkou neapolského obchodu s luxusnou dámskou spodnou bielizňou, ktorý vlastnili sestry Vossiové. Keď mi ju spoločne s náušnicami a prsteňmi odovzdali, dlho som ju ovoniavala. Ostro páchla novotou.

2

Počas pohrebu ma prekvapilo pomyslenie na to, že sa o ňu už nemusím strachovať. Vzápätí som pocítila vlhkosť medzi nohami, presakujúci pramienok niečoho teplého.

Stála som v čele dlhého sprievodu príbuzných, priateľov, známych. Po bokoch sa ku mne tlačili moje dve sestry. Jednu som držala pod pazuchou, obávala som sa, že odpadne. Druhá sa ma držala tak, akoby cez opuchnuté oči nevidela. To nechcené telesné uvoľnenie ma vystrašilo ako hrozba trestu. Nedokázala som vyroniť ani slzu: nemohla som plakať alebo som možno plakať nechcela. Okrem toho som ako jediná utratila pár slov na ospravedlnenie môjho otca, ktorý neprišiel na pohreb a ani neposlal kvety. Moje sestry predou mnou neskrývali pohoršenie a zdalo sa, že sa snažia verejne dokázať, že majú dostatok síl, aby nahradili aj tie, ktoré sme ani ja, ani môj otec neronili. Cítila som, že ma vinia. Dúfala som, že ani jedna z nich a ani príbuzní si nevšimnú počerného muža, ktorý sa na chvíľu pripojil k sprievodu a na chrbte niesol pár plátien natiiahnutých na rámoch, na jednom z nich (na ktoré sa dalo pozrieť) bol hrubý portrét polonahej cigánky. Autorom tých malieb bol môj otec. Možnože aj v tej chvíli pracoval na jednom zo svojich gýčov. Desiatročia dookola kopíroval

podobizeň tej odpornej cigánky, ktorá sa predávala na uliciach a na provinčných jarmokoch a za pár lír napĺňal neutíchajúci dopyt po škaredých obrazoch do malomeštiackych obývačiek. Ironia cestičiek, v ktorej sa stretnutia, rozlúčky, stará zášť spájajú do jedného okamihu, poslala na matkin pohreb nie jeho, ale jeho jednoduchú maľbu, ktorú sme my, dcéry, neznášali ešte viac, ako sme nenávideli jej autora.

Cítila som sa úplne vyčerpaná. Odkedy som prišla do mesta, ani na chvíľu som sa nezaštavila. Niekoľko dní som sprevádzala strýka Filippa, matkinho brata, pri pochôdkach po chaotických úradoch, u malých sprostredkovateľov schopných urýchliť papierovačky. Ako aj pri tom, keď sme sa po čakaní v dlhých radoch dostali k okienkam a pokúšali sa prekonať nezdolateľné prekážky štedrými odmenami za ochotu úradníkov. Strýkovi sa niekedy podarilo niečo vybaviť, keď ukázal svoj prázdny rukáv na saku. V pokročilom veku päťdesiatšesť rokov prišiel o pravú ruku, keď pracoval na sústruhu v dielni na periférii, a odvtedy svoju invaliditu využíval ako prosbu o láskavosť alebo hrozbu tým, ktorí mu ju odmietli poskytnúť. Ale najlepšie výsledky sme dosiahli rozdávaním nezaslužených odmien. Vďaka tomu sme sa rýchlo dostali k potrebným dokumentom, povoleniam na prvotriedny pohreb, od neviem koľkých skutočných alebo vymyslených orgánov a aj k tomu najnemožnejšiemu - miestu na cintoríne.

Medzitým telo mojej matky Amalie, rozštvrtené na pitve, oťažievalo tým, ako sme ho vláčili s menom a priezviskom, dátumom narodenia a úmrtia popred úradníkov, ktorí boli niekedy nezdvorilí, inokedy úlisní. S naliehavosťou som

cítala, že sa ho chcem zbaviť, ale stále som nebola dostatočne vyčerpaná na to, aby som nechcela pomôcť niest truhlu. Dovolili mi to po dlhom zdráhaní sa: ženy to nerobia. Bol to veľmi zlý nápad. Keďže muži, ktorí ju so mnou niesli (bratranec a dvaja švagrovia), boli odo mňa vyšší, celý čas som sa bála, že sa mi drevený roh zaryje medzi kľúčnu kosť a krk spoločne s telom, ktoré sme prenášali. Keď sme rakvu uložili do pohrebného auta a naštartovalo, stačilo pár krokov a previnená úlava povolila a presiakla z môjho lona.

Akoby teplá tekutina, ktorá zo mňa mimovoľne vytekala, bola dohodnutým signálom votrelcov v mojom tele. Pohrebný sprievod prešiel smerom k Piazza Carlo III. Žltnúca fasáda *Reclusoria* nebola schopná zvládnuť nápor štvrte Incis, ktorá sa k nej tlačila. Ulice topografickej pamäti mi pripadali nestále ako sýtený nápoj, ktorý vyšumí a vytečie, ak ním potrasiete. Cítala som, ako sa mesto v teple, v sivom a prašnom svetle rozpadá, v mysli som prechádzala príbehom o detstve a dospievaní, ktorý ma vyhnal túlať sa popri Veterinarii až k Botanickej záhrade alebo po večne mokrých mačacích hlavách, na ktorých sa povalovala zhnitá zelenina na trhu Sant'Antonio Abate. Mala som pocit, že matka si so sebou brala aj miesta, aj názvy ulíc. Uprene som hľadela na svoj odraz a odraz sestier v okne voza, za vencami kvetov, ako na fotku nasnímanú pri slabom svetle, zbytočnú pre pamäť budúcnosti. Podrážky topánok som vkliednila do kamennej dlažby na námestí, začítala som vôňu kvetov poukladaných na voze, začínali už vädnúť. V istej chvíli som sa zľakla, že mi krv stečie až po kolená, a snažila som sa

uniknúť pred sestrami. Bolo to nemožné. Musela som vyčkať, kým sprievod zahne za námestím na Via Don Bosco a nakoniec sa rozpustí medzi autami a ľuďmi. Strýkovia, tety, prastrýkovia, pratety, švagrovia, bratrance a sesternice ma začali jeden za druhým objímať: matne známe tváre, zmenené rokmi, ľudia, ktorých som stretla v detstve, možno nikdy. Tých pár, čo som si jasne pamätala, sa neukázalo. Alebo tam boli, ale nespoznala som ich, pretože mi z nich ostali, z čias detstva, iba detaily: škuľavé oko, krívajúca noha, olivová farba pokožky. Aby sa to vyvážilo, odtiahli si ma bokom mne neznámi ľudia a vymenúvali mi všetky staré krivdy, ktoré im spôsobil môj otec. Neznámi, ale veľmi láskaví mladíci, obratní v spoločenskej konverzácii, sa ma pýtali, ako sa mám, ako sa mi darí, čomu sa venujem. Odpovedala som: dobre, darí sa mi, kreslím komiksy a ako sa darí vám? Značne zvráskavené ženy celé v čiernom, bledé len v tvári, chválili Amaliinu výnimočnú krásu a dobrotu. Niektoré ma objali s takou silou a preliali toľko slz, až som chvíľu mala pocit, že sa zadusím a, vzápätí, že som neznesiteľne mokrá od ich potu a slz až po svoje slabiny, kde som k sebe pritláčala stehná. Prvýkrát som bola rada, že som si obliekla tmavé šaty. Práve som chcela odísť, keď strýko Filippo spustil svoju tirádu. V sedemdesiatročnej hlave, ktorá si často plietla minulosť s prítomnosťou, musela nejaká drobnosť zrucať už aj tak dosť chatrné zábrany. Na úžas všetkých prítomných začal nahlas bohovať v nárečí a prudko mávať svojou jedinou rukou.

„Videli ste Casertu?“ opýtal sa, otočiac sa ku mne a mojím sestram, takmer sa nedokázal

nadýchnuť. A to známe priezvisko opakoval dookola, výhražný zvuk z detstva, z ktorého mi prišlo zle. Nakoniec celý brunátny dodal: „Bez hanby. Na Amaliinom pohrebe. Keby tu bol tvoj otec, zabil by ho.“

Nechcela som počuť rozprávanie o Casertovi, ktorý bol čistou esenciou môjho detského strachu. Tvárila som sa, že o nič nejde, snažila som sa ho utíšiť, no vôbec ma nepočúval. Naopak, nervózne ma schytil svojou jedinou rukou, akoby ma chcel utešiť, že som to meno musela počuť. Nezdvorilo som sa odtiahla, sestram som slúbila, že na cintorín, na obrad pochovávania prídem načas, a vrátila som sa na námestie. Rýchlym krokom som sa vybrala do najbližšieho baru. Opýtala som sa na toaletu a zašla som do zadnej časti lokálu, do páchnucej malej miestnosti so špinavou doskou a zažltnutým umývadlom.

Tieklo mi dosť krvi. Prišlo mi nevoľno a trochu sa mi zatočila hlava. V prítmí som zahliadla svoju matku s rozkročenými nohami, ako dáva dolu háčik a spomedzi nôh si vyťahuje, akoby tam boli nalepené, zakrvavené lanové vložky; bez prekvapenia sa ku mne obrátila a pokojne mi povedala: „Poď už, čo tu toľko robíš?“ Prvýkrát po mnohých rokoch som sa rozplakala. Slzy mi tiekli a takmer v pravidelnom rytme so vzlykmi som udierala rukou o umývadlo, akoby som prúdu slz chcela vnútiť rovnomerné tempo. Keď som si to uvedomila, prestala som, poutierala si tvár papierovými vreckovkami a vyšla som von pohľadať lekára.

Vtedy som ho stretla prvýkrát. „Môžem vám pomôcť?“ opýtal sa ma, keď som doňho nara-

zila: pár sekúnd, čas, aby som na tvári pocítila látku jeho košele, zbadala modrý vrchnáčik pera, trčiaci z vrecka na saku, všimla si neistý tón jeho hlasu, príjemnú vôňu, kožu na krku, hustú masu dokonale začesaných bielych vlasov.

„Viete, kde je tu lekáreň?“ opýtala som sa bez toho, aby som sa naňho čo len pozrela, v zúfalej snahe čo najrýchlejšie rozhovor ukončiť.

„Na Corso Garibaldi,“ odpovedal mi, kým som znovu získala minimálny odstup od kompaktnej šmuhy jeho kostnatého tela. Akoby bol v tej bielej košeli a tmavom saku prilepený na fasádu Albergo dei Poveri. Zaostrila som naňho, bol bledý, dobre oholený, bez začudovania v pohľade, ktoré nemám rada. Takmer pošepky som mu poďakovala a vydala som sa smerom, ktorý mi ukázal.

Sledoval ma svojím hlasom, ktorý sa zmenil zo zdvorilého na naliehavý sykot čoraz vulgárnejších slov. Zasiahol ma príval obscéností v nárečí, rieka zvuku, ktorá zahrňala mňa, moje sestry, moju matku v zmesi semena, slín, výkalov, moču a otvorov každého druhu.

Okamžite som sa otočila, užasnutá, pretože nadávky sa na mňa rinuli bez príčiny. Ale muž tam už nebol. Možno prešiel cez ulicu a stratil sa medzi autami, možno zabočil za roh smerom k Sant'Antonio Abate. Dovolila som svojmu srdcu pomaly sa upokojiť a aby sa z neho vyparil ten strašný vražedný impulz. Vošla som do lekárne, kúpila si krabičku tampónov a vrátila som sa do baru.